

[Avaleht](#) > ... > [Raha/Rahalised Nõuded](#) > [Hagi Tagamine Nõude Puhul ELi Liikmesriikides](#) > Austria

Hagi tagamine nõude puhul ELi liikmesriikides

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Millised on abinõude eri liigid?

Hagi tagamise abinõude näited on ajutised ja ennetavad meetmed. Austria õigusaktidega on ette nähtud järgmised hagi tagamise abinõud:

- tõendite säilitamise meetmed;
- tagatise sundmüügi meetmed;
- esialgse õiguskaitse meetmed.

Kõigi nende hagi tagamise abinõude ühine joon on see, et pooled ei pea oma nõudeid tõendama; nad peavad lihtsalt esitama nõuete kohta esmapilgul usutavad (*prima facie*) tõendid (st nad peavad usutavalt näitama nõuete olemasolu).

Esialgse õiguskaitse meetmed on neist abinõudest kõige olulisemad ja sellepärast käsitletakse allpool esitatud märkustes üksnes neid.

Esialgse õiguskaitse meetme näol on tegemist kohtumäärusega, millega tagatakse tulevane täitmisele pööramine, reguleeritakse valitsevat olukorda teatava aja jooksul või tagatakse nõude ajutine rahuldamine.

Esialgse õiguskaitse määrused jagunevad määrusteks, mille eesmärk on:

- rahalise nõude maksmise tagamine;
- toimingute tegemist käsitleva hagi tagamine;
- õiguse või õigussuhte kaitsmine.

2 Millistel tingimustel võib selliseid abinõusid rakendada?

2.1 Menetlus

Esialgset õiguskaitset võimaldatakse ainult avalduse alusel. Poolteks on hageja ja kostja. Esialgse õiguskaitse võimaldamise määrust on pädevad tegema järgmised kohtud:

- juba käimasolevate menetluste ajal: samal kohtuastmel asuv menetlev kohus;
- täitemenetluste ajal: täitevkohus;
- enne põhikohtuasja menetlemist hagimenetluse raames või kohtumenetluse ja täitemenetluse vahepeal: see esimese astme kohus (*Bezirksgericht*), kelle tööpiirkonnas asub koht, mille alusel määratakse kindlaks kostja üldine kohtualluvus;
- teise võimalusena see esimese astme kohus, kelle tööpiirkonnas asub koht, mille alusel määratakse kindlaks kohtumääruse eseme kohtualluvus, või kolmandast isikust võlgniku alaline või ajutine elukoht.

Kuna menetluse suhtes kohaldatakse täitemenetlusõiguse sätteid, ei ole advokaadi kasutamine esimeses astmes

kohustuslik.

Tegelikud täitetoimingud (näiteks vara kohtulik arestimine) tehakse ametiülesande korras ehk *ex officio* (st neid teeb täitevametnik). Esialgse õiguskaitsega seotud kulud, mis sõltuvad tagatava hagi summast, kannab algsest üldjuhul hageja. Hageja võib taotleda kulude hüvitamist üksnes juhul, kui saavutatakse edu põhikohtuasjas; selleks esitatakse põhikohtuasja raames kulude hüvitamise avaldus. Kui aga kostja on esialgse õiguskaitse kohta otsuse tegemise etapis edukas, on tal juba õigus kulude hüvitamisele.

2.2 Peamised tingimused

Esialgse õiguskaitse saamiseks peab kahju kannatanud pool esitama avalduse, milles kinnitatakse rahalise nõude, toimingute tegemisele suunatud mitterahalise nõude või vaidlustatud õiguse või õigussuhte olemasolu ja esitatakse esmapilgul usutavad (*prima facie*) tõendid selliste nõuete ja õiguste kohta, ning milles kinnitatakse samuti riski olemasolu.

Rahalise nõude tagamiseks kohtumääruse saamiseks peab hageja esitama esmapilgul usutavad (*prima facie*) tõendid subjektiivse riski kohta, st esmapilgul usutavad tõendid selle kohta, et ilma kohtumääruseta võtab kostja meetmeid rahalise nõude sissenõudmise takistamiseks või raskendamiseks.

Kõigi muude esialgse õiguskaitse andmist käsitlevate kohtumääruste liikide kohta on vaja esitada ainult esmapilgul usutavad (*prima facie*) tõendid objektiivse riski kohta, st selle kohta, et ilma esialgse õiguskaitse määruseta oleks nõude kohtulik rahuldamine ja sissenõudmine takistatud või märkimisväärselt raskendatud, eelkõige valitseva olukorra muutumise tõttu.

Rahaliste nõuete tagamiseks tehtud ja muud liiki esialgse õiguskaitse määruste korral piisab riski esmapilgul usutavaks (*prima facie*) tõendamiseks asjaolust, et nõue tuleks täitmisele pöörata riigis, kus nõude täitmine ei ole tagatud rahvusvaheliste lepingute ega liidu õigusnormidega.

3 Abinõude ese ja laad

3.1 Millist liiki vara suhtes võib neid abinõusid kohaldada?

Rahaliste nõuete tagamiseks kasutada olevate vahendite ammendav loetelu on täitemenetluse seadustikus (*Exekutionsordnung*). Need vahendid hõlmavad järgmist:

- vallasvara arestimise ja hoiule võtmise meetmed;
- määrus, millega keelatakse materiaalse vallasvara võõrandamine või pantimine;
- kolmandale isikule kohtumäärusega kehtestatud keeld;
- kostja kinnisasjade haldamise meetmed;
- määrus, millega keelatakse kinnisasjade või kinnistusraamatus registreeritud õiguste võõrandamine või koormamine.

3.2 Milline on selliste abinõude mõju?

Nende meetmete mõju on erinev sõltuvalt nõude tagamise viisist. Materiaalse vallasvara arestimise ja hoiule võtmise korral eemaldatakse asjaomane vara kostja otsese isikliku mõju sfäärist. Ka arestitud ja hoiule võetud vara puhtalt juriidiline käsutamine on õigustühine. Seadusega on kohtutele antud suur otsustusõigus teha n-ö vajalikke või kasulikke korraldusi eesmärgiga tagada, et sellel ajal, kui vara on arestitud või hoiule võetud, ei toimuks selliseid muutusi, mis võiksid vähendada vara väärtust või selle müügist saadavat tulu. Sellised korraldused võivad näiteks hõlmata arestitud riknevate kaupade müüki.

Vallasvara igasugune selline võõrandamine, millega rikutakse materiaalse vallasvara käsutamise või pantimise keeldu, on õigustühine.

Kolmandaid isikuid käsitleva keelava kohtumäärusega keelab kohus kostjal kolmandate isikute vastu suunatud nõuete rahuldamise või sissenõudmise. Samal ajal keelatakse kolmandatel isikutel kuni kohtu edasise korralduseni kostjale võlgu oldavate mis summade maksmine ja mis tahes talle võlgu oldavate esemete kohaletoimetamine või mis tahes muu selline tegevus, millega võidakse takistada või märkimisväärselt raskendada täitemeetmete võtmist seoses nõudega või võlgu oldavate või kohaletoimetamisele kuuluvate

esemetega. Teisisõnu võib kolmandast isikust võlgnikul keelata vaid kohustuse täitmise või selle täitmise takistamise; neil ei saa keelata makse tegemist hagejale või mis tahes õiguse kasutamist. Kui kolmas isik määrust ei täida, esitatakse talle kahjunõue. See, kas määrust rikkudes tehtud tehingud on õigustühised, ei ole õigusnormides sõnaselgelt sätestatud ja Austria õiguseksperptide seisukohad selles küsimuses lahknevad.

Kohus määrab kostja kinnisvara haldamiseks halduri ja teeb tema üle järelevalvet.

Kinnistusraamatusse tehakse märge selle kohta, et võlgnikul on keelatud võõrandada või koormata oma kinnisasju või kinnistusraamatus registreeritud õigusi. Pärast sellise märke tegemist on kostjal küll võimalik kinnisasju või õigusi vabatahtlikult võõrandada ja samuti on võimalik vastavate kannete tegemine kinnistusraamatusse, kuid hageja suhtes on sellel vaid piiratud mõju. Alles siis, kui kohus on hageja nõude lõpliku kohtuotsusega rahuldamata jätnud või kui esialgse õiguskaitse määrus on muul moel kehtetuks tunnistatud, saab kolmas isik taas oma õigusi täielikult kasutada, sealhulgas hageja suhtes, ja ta võib lasta keelu tühistada.

3.3 Kui kaua sellised abinõud kehtivad?

Esialgne õiguskaitse kehtib ainult kindlaksmääratud aja jooksul, kuid seda perioodi võib hageja taotluse alusel pikendada. Kui esialgse õiguskaitse määrus tehakse põhimenetlusest eraldi, peab kohus ette nägema mõistliku tähtaja, mille jooksul tuleb tagatud nõuet põhjendada ja esitada hagiavaldus või täitmisele pööramise avaldus. Kostja võib kautsjoni maksmisega peatada kohtumääruse täitmise ja tühistada juba täitmisele pööratud kohtumääruse.

Esialgse õiguskaitse määruse tühistamiseks tuleb esitada taotlus või seda tehakse automaatselt (*ex officio*) järgmistel juhtudel:

- nõude põhjendamise tähtaeg on möödunud;
- õiguskaitset jõustati ulatuslikumalt, kui see oli vajalik hageja kaitsmiseks;
- esialgse õiguskaitse võimaldamise tingimused ei ole enam täidetud;
- kostja on maksnud kautsjoni või andnud tagatise;
- esialgne õiguskaitse ei ole enam põhjendatud.

4 Kas abinõu kohta saab esitada kaebuse?

Esialgse õiguskaitse menetluse raames on võimalik kasutada kahte liiki õiguskaitsevahendeid, kusjuures kummalgi neist ei ole menetlust peatavat toimet:

- vastuväite esitamine esialgse õiguskaitse määruse peale: kui kostjat või kolmandast isikust võlgnikku ei ole eelnevalt ära kuulatud, võivad nad 14 päeva jooksul esitada vastuväite. Õiglase kohtumõistmise tagamiseks võib esitada uusi tõendeid. Esimese astme kohus teeb sellise vastuväite kohta määruse kinnise suulise menetluse tulemusena;
- samuti on esialgse õiguskaitse menetluse raames tehtud kohtumääruse peale võimalik esitada määruskaebus (*Rekurs*). Sellise kaebuse esitamiseks on aega 14 päeva. Apellatsioonimenetlus on puhtalt kirjalik ja uute tõendite esitamine on keelatud. Esialgset õiguskaitset võimaldava kinnitatud määruse peale võib esitada ka õigusküsimustega seotud appellatsiooni, kuid juhul, kui esialgse õiguskaitse avaldus tagasi lükati, ei ole see võimalik.

Erisätted

Õigusaktidega on ette nähtud järgmine:

- ajutise elatise maksmine (lahutatud) abikaasale;
- abieluvara ja abielu jooksul kogutud säästude ajutine kontrollimine, kasutamine või kaitsmine;
- ajutise elatise maksmine lapsele;
- esialgse õiguskaitse määrused koduvägivalla vältimise eesmärgil;
- esialgse õiguskaitse määrused üldise vägivalla vältimise eesmärgil;
- esialgse õiguskaitse määrused eraelu puutumatus rikkumise vältimise eesmärgil;
- meetmed, mille eesmärk on rahuldada ühe abikaasa kiireloomulist vajadust eluaseme järele;
- üüri ajutine maksmine.

Neist erisätetest on eriti olulised sellised esialgse õiguskaitse määrused, mille eesmärk on vältida vägivalda. Austrias on kehtestatud väga lihtne, kuid tõhus vägivaldavastane kord, mis võimaldab vägivalda tarvitanud elaniku tema kodust välja tõsta ja keelata tal koju tagasi pöörduda. Kui isiku vägivaldne käitumine ei võimalda teisel isikul temaga edaspidi kohtuda, võib vägivaldsel isikul keelata teatavate kohtade külastamise või teise isikuga suhtlemise. Eeskätt võimaldab see kord politseil, kohtutel, kohalikel koduvägivalla vastu võitlemise keskustel ja seoses alaealistega ka noorsooametitel teha tihedat koostööd koduvägivalla ärahoidmise eesmärgil. Teatavatel juhtudel on ette nähtud ka ohvriabiorganisatsiooni poolne esindamine.

Õigus- ja korrakaitseorganitel on politsei tegevust käsitlevate õigusnormide alusel õigus anda välja kahe- või kolme nädalane eemalviibimise määrus või lähenemiskeeld sellise isiku suhtes, kes on ohustanud teise inimese elu, tervist või vabadust. Kui kohtule esitatakse esialgse õiguskaitse avaldus, pikendatakse sellist määrust või keeldu maksimaalselt nelja nädalani. Politsei peab samuti teavitama kohalikku koduvägivalla vastu võitlemise keskust, et keskus saaks ohvreid toetada.

Kui isik on füüsilise vägivalla, füüsilise vägivallaga ähvardamise või vaimse vägivalla tulemusena muutnud kooselu teise isiku jaoks võimatuks, peab kohus teise isiku taotluse alusel tegema järgmist:

- kohustama esimest isikut lahkuma kodust ja selle vahetust naabrusest ning
- koju ja selle vahetusse naabrusesse mitte tagasi pöörduma seni, kuni seda eluruumi kasutatakse eesmärgiga rahuldada hageja kiireloomuline vajadus majutuse järele.

Kohus võib samuti keelata kodust lahkuma sunnitud isikul külastada konkreetseid kohti (nt koduesine tänav või lapse kool) ja kohus võib käskida sellisel isikul hoiduda hagejaga kohtumast või ühendust võtmast, tingimusel et see ei ole vastuolus kostja enda tõsiste huvidega.

Põhikohtumenetlusega, näiteks lahutusmenetluse, tühistamismenetluse, vara jagamise menetluse või kodu kasutamise õiguse täpsustamise menetlusega seoses antud esialgne õiguskaitse kehtib kuni põhikohtuasjas lõpliku otsuse tegemiseni. Esialgset õiguskaitset võib võimaldada olenemata sellest, kas pooled elavad endiselt koos või mitte, ja põhikohtuasjast sõltumatult. Kui ühtegi põhikohtuasja pooli ei ole, ei saa esialgset õiguskaitset võimaldada kauemaks kui kuus kuud.

Kui on täidetud vajalikud tingimused, tuleb esialgse õiguskaitse määrus täitmisele pöörata kohe kas *ex officio* või avalduse alusel. Täitevasutus (kohtutäitur) peab paluma kostjal kodust lahkuda ning võtma temalt ära ja andma kohtu kätte hoiule kõik kodu võtmed. Kui tegemist on koduvägivalla lõpetamiseks tehtud kohtumääruse täitmisele pööramisega, võib kohus teha õigus- ja korrakaitseorganitele ülesandeks anda kohtu käsutusse oma õigus- ja korrakaitseametnikud. Sellist olukorda esineb praktikas sageli, mis tähendab, et vägivalla tõkestamiseks tehtud esialgse õiguskaitse määrusi pööravad tavaliselt täitmisele pigem politseiametnikud kui kohtutäiturid.

Viimati uuendatud: 29/10/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.